

80 A

92

728

80 A

92

ನಿತ್ಯ

[ಶ್ರೀ ಪಾತ್ರವೆನಿ ನಂಬಿಕೆ]

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ,
ವಿಜಯವಾಡ್-1.

CT

కామమృతము

శ్రీ పాత్రలేని ఏకాంకిక నాటిక

శ్రీ

రచన :

శ్రీ కె. యస్. ఆర్. నాయుడు

జన్మిషక్తు :

విక్టోరా బుక్ హౌస్,
రాజమండ్రి.

కొప్పేరెట్లు]

1964

[వెల 0-75

అంకితం

కలిలో కలిగే చీకటి వెలుగుల అంతర్యంలో ఆదమరసి,
అంధకార బంధురమై మబ్బుల మైకంలో నిదురించే
నిఖిల జగత్తునకు షస్సునిచ్చి యశస్సునందు
యా ఉపాసుందరు, న కంకితము.

మీ తో నేను

‘దేశంలో మూడువంతుల ప్రజానీకానికి జీవనాధారం వ్యవసాయం జనాభాకు తగిన భూమివున్నా, తిండి గింజలను పండించటానికి తగిన పశుగణం అత్యవసరం. దేశం పెద్ద దైనా, తగిన పరికరాలున్నా, విజ్ఞాన వికాసంగల యువకులు తగిన రీతిని తయారై ఏనాడు గిత్తలవలె ముందంజ వేస్తారో, ఆనాడే స్వాతంత్ర్యపు భారతదేశం బడుగు తనాన్ని కోల్పోయి బయటి దేశాలతో సమానమవుతుంది. అందుల కన్నిరంగాల ప్రజలుకలసి కృషిచెయ్యాలి. ఈనా అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చిన ఈ చిన్నినాటికకు రూపకల్పన కల్పించిన ఎల్లోరా బుక్ హౌస్ వారికి కృతజ్ఞతను ఆమూలాగ్రముగ చదివి నాటికకు కావలసిన, నవ్యరీతులను మరపురాని మాటలుగ జెప్పిన మద్దురువర్యులు న్యాయ శాఖామాత్యులు డా॥ బి. యస్. మూర్తి B. A. M. L. LL. M. S. J. D. [Yale] గారికి నా హృదయపూర్వకాంజలి.

చంద్రవరం }
26-10-63 }

ఇట్లు
రచయిత

పాత్రలు

1. పేదరైతు:- వ్యవసాయదారు, కుమార్తె పార్వతికి పెళ్ళి సన్నాహాలు చేస్తాడు. ఇరువైపుల సంబంధాల వారిలో ముభావహంగావుండి, తుదకి ఆనంద్ కు చేయ నిశ్చయిస్తాడు.
2. బంగారయ్య:- పొరుగురైతు తన తోడల్లుడు కొడుకు సూర్యానికి, పార్వతిని చేయించాలని పట్టుదల గలవాడు. తుదకి ప్రకాశం కూతురు కాంతంను చేయ డానికి ఒప్పుకుంటాడు.
3. ప్రకాశం:- పేదరైతు తోడల్లుడు రాఘవుల సంబంధం చూసినవాడు. మాటకోసరం తన కుమార్తెను సూర్యానికిస్తాడు.
4. రాఘవులు:- ఆనంద్ తండ్రి ఎలాగైనా పేదరైతు కూతురును ఆనంద్ కు చేసుకోవా లనుకున్నవ్యక్తి.
5. రంగయ్య:- బంగారయ్యకు దగ్గరవాడు.
6. ఆనంద్:- రాఘవులకొడుకు, చదువుకొంటున్నవాడు.
7. సూర్యం:- బంగారయ్య తోడల్లుడుకొడుకు.
8. వెంకన్న:- పేదరైతుకు పాలేరు. తెలివి, తొందర గలవ్యక్తి.

గి త్త లు

వీ కాంకిక

వెంకన్న:- [పాడుతూ ప్రవేశం.]

పాట.

మాండురాగం—ఖండచాపు తాళం

పరుల పాలన తొలగె - రైతిన్నా

కటిక కష్టముదప్పె కూలన్నా

యింక - రైతు రాజగునట - ఓరన్నా ... యింక.

ప్రజలె ప్రభువులు - అంట

ప్రజల యేలిక మనకు పాలనై నాదంట

దేశరక్షణ యికను ధ్యేయమై నిలచెరా—పరుల!

‘గిత్తలా’ వలె మనము - పిక్కబలముతో కలసి

పోలము హాలములదున్ని - అరి, పప్ప, అరి, పప్ప

పోలము హాలములదున్ని - పండించగా పంట

శ్రీరామ రాజ్యమై - విరజిల్లురామింట — ||పరుల||

బ్రతుకు దేశాలన్ని - భారతాంబను పొగడ

మనకు మార్గముజూప - మనవారలున్నారు.

చెడ్డచదువులు చదివి - బుద్ధులను నేర్చారు

అండదండగ నికను - అందరము వొకటిగా

గతము బాధలమరచి - భావిభాగ్యములెంచి

ఏకమైలోకమే - ఏలుదామోరన్న— ||పరుల||

రైతు :- (ప్రవేశం) అదెక్కడ నేర్చావోయ్!

వెంక :- నేను వొత్తోంటే రికార్డులో పాడతన్నారండి. ఏ సిని
మాలో దోగాని, మాబాగావుంది. ఇంతకీ ప్రజల
పాలన అంటే యేటండి?

రైతు :- అంటే మనమందరము రాజులమని.

వెంక :- అబ్బే! నెనొప్పుకోను నెహ్రూలాటి మారాజు
లుండగా మనం రాజుల మెలాగవుతా.

రైతు :- అదే! మనం ఓట్లువేసి మనతరపున వారిని పంపిస్తు
న్నాము. ప్రజల తరపున వారు పనిచేస్తారు. మేదా
వంతులు మార్గంచూపి మనల్ని ముందుకు నడిపి
స్తారు. అంతేగాని అంతా సమానమేనోయ్.

వెంక :- ఎలాగా? ఓట్లు కావాలని ఎప్పుడోవస్తారు. అది
చేత్తాం, ఇదిచేత్తాం అంటారు. నెగ్గిన తరువాత
వొకడూ కనపడరు. అంతకీ కాకపోతే ఓటుకు
అయిదులు పదులు ఇచ్చన్నా నెగ్గుతారు. అంత
డబ్బు ఖర్చు పెడతారు గదా అయ్యగారో!
ఆవుద్యోగం దొరికాక మల్లీ అంతకు రెట్టింపు
వత్తాదా?

రైతు :- నీతి, నిజాయితీలు చూస్తే రాదు. మహానుభావుల
కనేకమార్గాలున్నాయి. ఈ ఓట్లగొడవ లక్షాధికారిని
భిక్షానికి, బిక్షాధికారిని లక్షలతోను ముంచేత్తే
చదరంగంలా బాబూ అంతా... ఇంతకీ వెంకన్నా?

వెంక :- బాబూ.

రైతు:- ఇవాళ మన అమ్మాయికి వియ్యాల వారొస్తారు.

ఇంటిదగ్గర పనులుంటాయి. తొందరగా పొలం వెళ్ళి
దూళ్ళకు నీళ్ళు పెట్టి గడ్డివేసిరా.

వెంక:- ఉయ్యాల! ఎప్పుడు కట్టారండి.

రైతు:- నీముఖం వియ్యాలవారంటే సంబంధం వారురా మన
పార్వతికి సంబంధాల వారొస్తున్నారు.

వెంక:- సంబంధమా! అదేమి అందమండి? ఎప్పుడూ చెప్ప
లేదే!

రైతు:- చెప్పటానికేదిరా ఎప్పుడూ ఎవ్వరూ వచ్చిన పాపాన
పోలేదుగా. ఇప్పుడు వీరు వస్తున్నారు. తెలిసిందా
సంబంధమంటే పెళ్ళివారు మన పార్వతికి పెళ్ళి
చేయాలిగా.

వెంక:- పార్వతమ్మకి పెళ్ళా? అయ్యబాబోయ్!

రైతు:- ఓరి నీతొందర తగలెయ్య ఇలావినరా.

వెంక:- ఏటండి రేపు కొత్తగిత్తల్ని నిలపరా అన్నారు.

ఇవాళ కట్టేసి గడ్డెయ్య మంటున్నారు. ఏమోనండి
నేను గిత్తల్ని నాగలి కడతాను.

రైతు:- కడుదువుగాని పెళ్ళిపనులు చూడాలి. వియ్యపు
వారొస్తున్నారు.

వెంకన్న - పెళ్ళిపనులు పార్వతమ్మగారికి, నాకే ఇయ్య
పోరాత్తే అయ్యగారో మీరుండండి నేను నాగలి
కడతాను.

రైతు- కడుదువుగాని, వాటిని నిలబెట్టిరా [అనుచూచి]

ఓ బంగారయ్య బావగారా! రండి.

బంగా:- ఏమిటోయ్? వెంకన్న మహాగట్టిగా చెబుతున్నాడు. ఏదైనా పట్టుదల వచ్చిందా? యేమిటి?

రైతు- అబ్బే! వాడి తత్వమే అంత యేమి చెప్పిరా కంగారు కంగారుగా యేదో అంటాడు.

బంగా:- కంగారు పడితే యేలాగరా! అబ్బాయ్.

వెంకన్న:- కంగారు కాకపోతే బంగారయ్యగారో! అసలు మార్గరైతులకి మతివుందా. అట వద్దు మొగ్రో యెద్దుల్ని కొనమంటే కాదని బోలెడుడబ్బు తగలేసి గిత్తుల్ని కొన్నాడు. వాటికి యేపనీరాదు.

బంగా:- ఇవాళ కొత్తగిత్తులే రేపు పనితనంవున్నా యెద్దులాతాయి ఒక నాడెందుకూ పనికిరాని వాళ్ళే ఇంకో కోజున పదిమందికి దారి చూపెడతారు. ఈవేళ పనికిరాదని పారేస్తే యేలాగ? అసలు వాటిని యెందుకు కొన్నాడో తెలుసా. నువ్వాగిత్తుల్నికట్టి దున్నుతూంటే నాబోటిగాడు వచ్చి ఎవరివిరా అబ్బాయంటే.

వెంక:- వెంకన్న బాయిగారి వంటాను.

బంగా:- అవే ముసలెడ్లయివే

వెంక:- ఎడ్లైనకాల మొగంపెట్టి మార్గరైతు కొన్నాడంటాను.

బంగా:- అందుకే గిత్తుల్ని కొన్నాడాయన.

వెంక :-అయితే ఇప్పుడే వెళ్ళి నాగలి కడతాను. (లోనికి)

బంగా :-ఏమిటోయ్ ! అంతా వింతవింతగా కనబడుతోంది?

రైతు :-మీకు తెలియదా ! ఇవాళ ఆమ్మాయిని చూసు
కుందుకు పెళ్ళివారొస్తున్నారు.

బంగా :-ఆ ! వియ్యాలావారా ! ఏవూరు ? ఎవరువారు.

రైతు :-ఈ సంబంధం మన ప్రకాశంద్వారా వచ్చింది.
వాడికి బాగా తెలిసినవాళ్ళట. వాడికి కొద్దిగా ఆస్తి
వుందట.

బంగా :-ఇంతకీ వారి దేవూరోయ్.

రైతు :-ఊ ! రామాపురం.

బంగా :-అంతదూరం యెలాకలసిందోయ్.

రైతు :-అక్కడ కొంతకాలం మన ప్రకాశం వుద్యోగం
చేశాడుగా. వాడితో కలిసి పనిచేసేవాడట ఆయన.

బంగా :-మరి అబ్బాయేంజేస్తాడు ?

రైతు :-ఏదో పాసయ్యాడట.

బంగా :-అంటే చదువుకుంటున్నాడన్నమాట. అయితే ప్రకా
శానికొక పిల్ల వుండేమో.

రైతు :-వుంది. మన పార్వతితోటిదే. కాకపోతే కాస్త
నలుపు.

బంగా :-నలుపు, తెలుపులతోటేముందోయ్. ఎర్రగావుంటే
కొరుక్కుంటారా ? ఏదైనా వొకటే.

రైతు :- ఒకటే అయినా, తెల్లనితోలున్న ఆ ఇంగ్లీషువాళ్ళొచ్చి ఇండియాలో పడి యెవడు చేసుకుంటాడా అని చూస్తోంటే, నల్లగావున్న మన అమ్మాయిల్ని ఎవడు కట్టుకుంటాడోయ్ ! అదీగాక, వారేమీ పదివేల దాకా కట్నం అడుగుతున్నారట. ప్రకాశం అంత నేనెక్కడివ్వగలను. పోని మనవాళ్ళ అమ్మాయిని చేస్తే బాగుంటుందని, కుర్రవాడు బుద్ధుమంతుడు, బాగా బతుకుతారని మన అమ్మాయిని మాట్లాడాడు.

బంగా :- ఉహు ! బావగారు. దానికేంగాని మీకొత్తగిత్తులు పనిలో యెలాపోతున్నాయ్.

రైతు :- గిత్తులికి పని కొత్తండి పట్టించేసట్టు మెడమీద కాడి పెట్టేసరికి యీడ్చుకుపోతున్నాయి. వేస్తే పడక వేసేస్తున్నాయి.

బంగా :- కొత్తవాటితో బాధేమరి. కొంతకాలం నేర్పితే అవే తిన్నబడతాయి. మరి కట్నం ఏమిస్తున్నావ్.

రైతు :- ఏది ! వారింకా రావాలిగా. వారొచ్చాక పేరెట్టాలి. అమ్మాయికూడ చదువుకొంటోందిగా. ఎక్కువగా కట్నం యివ్వసక్కరలేదు.

బంగా :- ఆడపిల్లలకు చదువెందుకోయ్. ఏం ఉద్యోగాలు చేసి రాజ్యాలేలతారా ? చచ్చి, చెడి చదివిన మగవాళ్ళ కీవుద్యోగాలు దొరక్క ఏడుస్తుంటేను.

రైతు :- ఉద్యోగాలు చేయాలనికాదు. చదువుంటే నష్టమే
ముంది, అమ్మాయికూడ చదువుకుంటానంటోంది.
ఏదో కాస్త ప్రపంచజ్ఞానమన్నా తెలుస్తుందని పంపి
స్తున్నాను.

బంగా :- అవునులే, వెనక మగాడు వీధిలో పనులుచూసు
కుంటే యింట్లో ఆడకూతురుండేది. ఈ గోజుల్లో
వాళ్ళదే పైచేయి, వాళ్ళకి ప్రత్యేకం సంఘాలు
కూడాను. ఆడది ముందెడుతోంటే పిల్లల్లో మగాడు
వెనకాల వెళ్ళాలి. అది చెప్పినట్లుగా వినకపోతే
యింట్లో బాధతప్పదని అది చెప్పినట్టువింటారు ఈ
కుర్రసన్నాసులు. అయితే అమ్మాయింకా బళ్ళో
కెళ్తోందన్నమాట.

వెంక :- (ప్రవేశం) ఆ ! వెళతున్నారండి. బళ్ళోకని చిన్ని
పుత్తకాలట్టుకొని యెళతారు. మరి ఎక్కడికి వెళ
తాలోగాని సందాలకి వచ్చేత్తారండి.

రైతు :- ఒరేయ్ స్తేషనుకు రాముడు బండితోలుకెళ్ళాడు.
వస్తుందేమో చూడు.

వెంక :- అలా గేనండి. (లోనికి)

రైతు :- బావగారూ వుండండి ఇంట్లో అమ్మాయిని—

బంగా :- వయ్యారంగా తయ్యారుచెయ్యాలిగా చూడండి.
(రైతు లోనికి, బంగారయ్య ఆలోచన, రైతు ప్రవేశం)
శం) బావగారూ !

రైతు:- ఏమండి !

బంగా:- అబ్బే వొక్కమాట. అదయినా ఇది సమయంగనక
చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. మీరు...

రైతు :- చెప్పండి.

బంగా :- చెప్పటాని కేముంది. కాని బావగారూ, ఈరోజుల్లో
చదువుచున్నవాళ్ళకి పెళ్ళిళ్ళు చేస్తే మన పిల్లలుసుఖ
పడతారనుకుంటున్నారా ?

రైతు :- ఏదో కాస్త డిప్యోగం చేసికొని యీ ఎండలో
మనలాగ మండ కుండ బాగా బతుకుతారని.

బంగా :- అదేనండి. అనగూడదుగాని, ఎవరో యెందుకు
మన ప్రకాశమే చూడు. చదివాడు. అతనికి రికమం
డేషన్ చేసి పైకి గెంటువాడేడి లేడు. అదుంటేనే
గాని అంటే ఏమంత్రంగానో వాడి మేనత్తకొడుకు
లాంటివాడై తేనే దప్ప దార్లున్నాయా యీ రోజుల్లో
ఏమయ్యాడు. ఒక బడిపంతులుగా తయారు. నీడనె
బతుకుతున్నాడు. పెళ్ళాం బిడ్డలకి కూటికెగాని గుడ్డ
లకుచాలదు వాడిజీతం. యేదో గుట్టుగా గుప్పెడు
మూసుకొని కాలయాపనం చేస్తున్నాడు. పాపం.

రైతు :- అందుకేమంటారు.

బంగా :- అబ్బే! నేనేమంటాను. అంతా చదువుకొని బ్రతుకు
తున్నారా? అదీకాక మనం వ్యవసాయదారులం.
ఏదో సరిపడగ కొండ్ర చేతిలోవుంది. అంచేత మన

లాగే భూమిదున్నుకొనే వాడయితే పొట్టికి, లొట్టికి కరువుండదు. మనతోటే పడుంటాడు, ఏమంటావ్.

రైతు :- అది సరేగాని కాస్త గౌరవంగా బ్రతకాలంటే చదువుకున్నవాడికి చేయడం మంచిదేము.

బంగా :- చదువుతోటే వస్తుందటయ్యా గౌరవం. యెందరు లేదు చదువుకొని వుద్యోగాలు లేక పెద్దపారిని పీక్కు తింటూ, కానీ తేలేదు. ఖర్చుతప్పదు. ఇప్పుడు చదువు కొనేవాడికే చేస్తావనుకో యిక మీదట వాడికయ్యే ఖర్చు నీదేగా. పిల్లను తీసికెళ్ళకు సరిగదా వాడి పెట్టుబడికూడాను. పోనీ అంతాచేస్తే పాసయ్యాక వుద్యోగం వస్తుందని నమ్మకం యేమిటి? అక్కడ నుంచి. పోనీ పొలం తీసికెడదామంటే అదీచాతగాదు వాళ్ళనుచూసి మనం, మనల్నిచూసి వాళ్ళూ...అంతేత ఏదో భూమికెలుక్కునేవాడికిచేస్తే గిత్తలుండనే వున్నాయా, వాటితోపాటా వచ్చినవాడుంటే నువ్వింకపొలం వెళ్ళవలసిన పనేలేదు.

రైతు :- (ఆలోచించి) అవునండి. మీరన్నది బాగానేవుంది. సరే చూద్దాంలెండి. తీరా వాళ్ళు వస్తున్నారు.

బంగా :- రానీయవోయ్. చూడ్డానికి దేమన్నాగగనమను కొన్నావానీకిష్టమయితేనాద్వారాఒకకుక్రూడున్నాడు వాళ్ళు మనకు కావలసినవాళ్ళుకూడ. పెద్దకట్నం అడగనివ్వను కుక్రూడో పన్నో నీయిష్టం.

రైతు :- ఎవరా అబ్బాయి.

బంగా : ఊ! మా తోడల్లుడుగారి సూర్యు.

రైతు :- వాళ్ళపూరిపుడు వెళ్ళటం యెలా పడుతుంది.

బంగా :- మనం వెళ్ళక్కర లేదోయ్. పిల్లవుందంటే వాళ్ళే పరుగెట్టు కొస్తారు. చూడ్డానికని వాడు మొన్న వచ్చాడు. ఇవాళ ప్రయాణమయ్యాడు. కాని రేపు వెడుదువుగాని వుండమన్నాను.

రైతు :- అయితే యిక్కడే వున్నాడన్నమాట. అయినా అమ్మయి వొప్పకోవాలిగా.

బంగా :- ఆ వచ్చేసంబంధం మాత్రం నచ్చుతుందనేముంది. అమ్మాయికి నచ్చాలంటే నువ్వాప్రయత్నాలేం చెయ్యక్కర్లేదు. ఇంకా రెండేళ్ళు బళ్ళోకే పంపితే సరి. ఆవిడే చూసుకుంటుంది.

రైతు :- బావగారు.

బంగా :- బాధగావుందా. వుండండినేవస్తా. (లోనికి)

రైతు :- (ఆలోచిస్తూ) బంగారయ్యగా రన్నదిగూడ నిజంగానేవుంది. చదువుకున్నా వాడంటే యెందుకోపడి చస్తారు. ఇంకోటియేదైన చూద్దామంటే కుర్రాళ్ళక్కరు వొచ్చేసింది. అన్నీవుంటే కుర్రాడుండడు. కుర్రాడు బాగుంటే తిండివుండదు. అందుకేనే మొ పెళ్ళిళ్ళుమానేసి ఆడవాళ్ళుద్యోగాలు మొదలు పెట్టారు.

వెంక :- (ప్రవేశం) వచ్చిందండోయ్ ! వచ్చింది.

రైతు :- యేమిటా? ఏమొచ్చింది?

వెంక :- వచ్చేసిందండి. బండి గుమ్మాలో కొచ్చేసింది.

రైతు :- ఎవరోచ్చారు.

వెంక :- మన చుట్టాలాయనాను. ఇంకోముగ్గురు ఆడో
భూను.

రైతు :- ఆడవార ! కాస్త నెమ్మదిగ చెప్పరా. వింటారు.

వెంకన్న :- అవునండి. మన పార్వతమ్మగారు ఆడోరేన.
అందుకు ఆడోరే వచ్చారు.

రైతు :- ఏమిటా.

వెంక :- పార్వతమ్మగారి పని చేయాలన్నారగా. అందుకనే
వచ్చారు.

రైతు :- పార్వతి పెళ్ళిరా. లోపలేం జేస్తున్నారు.

వెంక :- పెద్దమ్మగారేవో సర్దుతున్నారు.

రైతు :- అమ్మాయి ఏం చేస్తోంది.

వెంక :- అమ్మాయి కన్నా అందంగావున్న అమ్మాయిలు
వాళ్ళకేమీ పనిలేదు కాబోలు, పూళ్ళో వాళ్ళంతా
వచ్చి చుట్టూ మూగి గుడ్లగూబల్లాగ చూస్తున్నారు.

రైతు :- ఎవర్నిర?

వెంక :- వాళ్ళకంత బాధ ఎందుకని, అమ్మాయిగారి
పెళ్ళయిపోతుందని వాళ్ళకవ లేదనిగాబోలు.

రైతు :- అరె వింటారా!

జెంక :- ఏమండి. వింటే సిగ్గొచ్చి బేగే పెళ్ళన్న చేసుకుంటారు. అప్పుడు పూళ్ళో వెదవగొడవన్న తగ్గుద్ది.

రైతు :- ఒరేయ్ ! లోనికిపద. (ఇద్దరూ లోనికి)

(జంగారయ్య ప్రవేశం.)

బంగా :- (అటు యిటు తిరుగుతూ) ఏమాత్రం జాగు చేసినాయీ ఛాన్సుదాటి పోతుంది. వెయ్యి అబద్ధాలు చెప్పి ఒక పెళ్ళి చెయ్యమన్నారు పెద్దలు. ఒక్కగానొక్క పిల్ల ఇలాగయితే ఆ ఆస్తంతా కలిసొస్తుంది. ఒరేయ్ సూర్యం...

సూర్యం :- (ప్రవేశం) ఏం పెదనాన్నా?

బంగా :- ఏరా! ఎదిగినవాడివి. అసలు నీవుద్దేశ్యం ఏమిటి?

సూర్యం :- ఏమిటనాన్నా?

బంగా :- అదేరా మన పెద్దరైతు ఈతుర్ని చేసుకుంటావా.

సూర్యం :-

రంగయ్య :- (ప్రవేశం) నువ్వు మా బుల్లమ్మని చేసుకుంటానని మీనాన్నకి చెప్పే చేసుకున్నావా? చేస్తే సరి వాడే చేసుకుంటాడు.

బంగా :- అదేమిటయ్యోయ్ ! ఆ గోడలే వేరు. పాతికేళ్ళ వాడికి, అయిదేళ్ళ పిల్లనుకట్టినా వాడు మాటాడితే వొట్టు. ఇప్పుడన్నావా, పదేళ్ళవాడికి పాతికేళ్ళదాన్నయినా మాట సరిగా ముడితే చాలని ముడతలుస్తున్నారు. అంతేలే లేకపోతే అదో, వాడో ఎవరితోనో లేచిపోవడం చూస్తునేవున్నాంగా.

రంగ :- కాలమయ్యా బాబు. కాలం. అన్నట్టు, నిన్నవం
జూగిందో విన్నావా?

బంగా :- ఏం జరిగింది?

రంగ :- ప్రెసిడెంటుగారమ్మాయిని చదివించాడుగా. దానికి
తగిన మొగుణ్ణి చూడలేకపోయాడు గాబోలు.
ఎనడో వర్నం తక్కువవాడితో లేచిపోయిందట.
ఏదో దండలపెళ్ళట, మన తాలూకా ఆఫీసులో చేసి
కొన్నారట.

బంగా : మరి వీళ్ళేం చేస్తున్నారు.

రంగ :- కేసెడదామని వెళ్ళారు. కాని అలా చేసుకోవచ్చని
రూలుందట. నోరుమూసుకొని నెత్తి బాదుకుంటు
న్నారు. ఇంతకీ వీడికి దేన్నన్నా ముడిపెడతావా
యేమిటి?

బంగా :- అదే! మన పేదరైతుగారమ్మాయిని చేద్దామని
యేర అంటే మాట్లాడడు.

రంగ :- చెప్పర. పిల్ల బాగా నేవుంటుంది. ఏనాడో అదృష్ట
వంతుడివి. చదువుకునే పిల్లకు మొగుడొతున్నావు.

నూర్య :- చదువుకునేవాడికి చదువుకున్న పిల్లగాని వ్యవ
సాయం వెలగ బెడుతున్నా నాకెందుకు.

రంగ :- అదేమిట్రా! ఇద్దరూ చదువుకున్నవాళ్ళయితే నువ్వు
తక్కువజీతం తెస్తున్నావంటే నువ్వు తక్కువతెస్తు
న్నావని దెబ్బలాడుకు చస్తారు. చదువులేనివాడికి

చదువున్నదయితే, అది వుయోగం చేస్తే వీడింట్లో
పనులన్నా గొడవల్లేకుండా చేస్తాడు.

బంగా :- ఇదటయ్యే నువు చెప్పేది. తరువాత యిష్టమయితే
చేసుకుందువుగాని, ముందు చూసాద్దాం పద...

(లోనికి) రైతు అటూ యిటూ పచార్లు అటుచూసి

రైతు :- నమస్కారమండి. బండి లేటేమిటోయ్ ప్రకాశం.

(ప్రకాశం, రాఘవులు, ఆనంత, ప్రవేశం)

ప్రకా :- ఆ! అది గంటన్నరలేటు. అందుకే ఈ ఆలస్యం
(వెంకన్న కాఫీలతో)

రైతు :- వేళమించింది. కాఫీను తీసికోండి. తరువాత
మాట్లాడదాం.

రాఘ :- బండి లేటుమూలంగా స్టేషన్ దగ్గర టిఫిన్ చేశాం.

ప్రకా :- కాఫీకేం ఎన్నిసార్లయినా ఫరవాలేదు. వియ్యాలి
కొచ్చాం కుదరందే తీసికోగూడదని అనుమాననూ.
మనలో మనకేమిటి తీసికోండి ఆనంద్.

రాఘ :- అబ్బే అదికాదండి.

వెంక :- కాఫీ ఇత్తామంటే వొద్దంటారేంటి. అదే మా
అమ్మాయిగారయితే మంచిసేళ్ళలాగ తాగేద్దురు.
(లోనికి)

ప్రకా :- అన్నయ్యా! నువ్వొకసారి (ఇద్దరూ లోనికి)

రాఘ :- ఇంతవరకు బాగానేవుంది కాస్తకట్నం తక్కువ
అయినా కుదుర్చుకుంటే పైచదువులకు వీలుంటుంది.

ఆనంద్ :- డాబు, డూబులుచేసి తరువాత యెగ్గొడితే ఏం చేస్తాం. అమ్మాయిని చూడాలిగా.

రాఘు :- వీరి నడవడికలనుబట్టి చూడవోయ్. అలాగే అమ్మాయికూడ మంచి, మర్యాద, మనుగడ తెలిసిందైవుంటుంది. అదీకాక ప్రకాశం చెప్పాడుగా వాళ్ళమ్మాయికన్నా బావుంటుందని.

ఆనంద్ :- అంటే వాళ్ళమ్మాయి కాకిలావుంటే, వీళ్ళమ్మాయి కోతిలావుంటుందనా ?

రాఘు :- అదేమిటయ్య.

ఆనంద్ :- నాన్నా ఇది ఇమిటేషన్ పిరీడ్. అంటే సినిమాలయ్యుగం ఏమాత్రం అజాగ్రత్తగావున్నామన కళ్ళలో—

ప్రకా :- (ప్రవేశం) కార మేనోయ్ ఆనంద్. చూస్తావుగా. ఇప్పుడుగాదు తరువాత అనాలి ఆమాట. బావగారూ నా భారం తగ్గింది. ఇక ముఖాముఖి మాట్లాడుకుంటాడుగదూ. నీకమ్మాయిని చూపించాలిగదోయ్ ఆనంద్.

ఆనంద్ :- పొండి వేళాకోళం.

ప్రకా :- ఏలాగూ పోతాం. ఇక మాపనదేగా.

రైతు :- (ప్రవేశం) బానగారు. ఇదండి పరిస్థితి. మా ప్రకాశం చెప్పేవుంటాడు. మరి కట్నం కానుకలు...

రాఘు :- దానికేమిండి మనుషులునచ్చి మమతలుకలియాలి గాని కట్నాలు కలకాలం వుంటాయా.

రైతు :- అవో అందంగదండి. అంతా చేసేపని మనంకూక పాటించాలి.

రాఘ :- మొన్న గోపనరంనుంచి పదివేలిస్తామని వచ్చారు. ఇక పైచదువుపూచీ మా దేనన్నాడు. కాని అబ్బాయికి అమ్మాయి నచ్చక...

వెంక :- (వస్తాడు) ఎక్కడో ఎవరో నచ్చకపోతే మా కేమి. మా అమ్మాయిగారు పెదివి కదిపి జడలు మెదిపారంటే ఎనగాలె ఎల్తాడు మీ అబ్బాయిగారు.

రైతు :- దానికే. ఇంక పై మీ అబ్బాయిపూచీ నాది

రాఘ :- అదేనండి కా వ ల సి ం ది. వాడి చదువుపూర్తి కావాలి.

(బంగారయ్య, సూర్యం ప్రవేశం).

రైతు :- కూచోండి బావగారూ. కూచోండి.

రాఘ :- వారెనరండి

రైతు :- బంగారయ్యగారని ఈవూరేనండి, ఆతడు వారితో డల్లుడుగారి అబ్బాయి, ఆ అబ్బాయికి మన అమ్మాయిని చూపిస్తామని వచ్చారు.

ప్రకా :- (ఇడేమిటో అని తటపటాయిస్తూ) మంచిదేగా, అన్ని వేపులా, అందర్నీ వొకసారి పోగుచేసి, నచ్చిన సంబంధం యేరుకోవచ్చు. ఆ అబ్బాయి ఏం చదువు కొన్నారండి! (బంగారయ్యతో).

బంగా :- లేదండి. వ్యవసాయమే.

సూర్య :- ధర్మఫారం చదివి మా నేసానంది మానాన్నా గారికి
వ్యవసాయంలో అసరాగా...

ప్రకా :- (కోపంగా) చదువుకున్న సంబంధం చేద్దామన్నా
వని అన్నివిధాలా అనుకూలంగా వుంటుందని ఈ సం
బంధంచూస్తే యీపోటీయేమిటి? తీరా వచ్చింతరు
వాత నగువాటుపనిచేస్తావా? (అన్నగారిని)

రైతు : 4 అబ్బే! రెండునైపులపాదు వచ్చారు. అటు చదువు
కొన్నవారి విషయం నీకు తెలుస్తుంది. ఇటు వీరి
విషయం కూడ చూడు. ఆపైన నేనున్నానుగా.

ప్రకా :- అటూ యిటూ చూడ్డం నాపననుకున్నావా, ఇది
మీ అమ్మాయి పెళ్ళివిషయం.

బంగా :- (చిరుకోపంతో) ఏం చదువున్నవాళ్ళకేగాని, లేక
పోతే పెళ్ళిచెయ్యగూడదటండీ:

ప్రకా :- చెయ్యగూడదని ఎవరంటారండి. కాకపోతే దేని
దారి దాన్దే.

బంగా :- గోటుగా బూట్లెసుకొని ఇస్త్రీమడతలు నలక్కుందగ
తిని తిరగొచ్చు. ఎవడి నెత్తోకొట్టి ఎక్కువకట్నం
సంపాదించవచ్చు. అంతేనా చదువుదారి.

ప్రకా :- అదే పొరపాటండి. చదువంటే అర్థందెలియని
మాట అది.

బంగా :- పొరపాటేమిటి? మనమంతా చదువులోనుంచే
వుట్టామా ఏమిటి? దానివల్ల అది లేకపోతేచస్తామా?

ప్రకా :- ఏమండి మీరా పెద్దవారు. చదువు లేకపోతే చస్తామా అంటే చస్తాము. ఎలాఅంటారా మనిషికి మంచీ-చెడూ చెప్పి విజ్ఞాన వికాసాన్ని కలిగించి, సంఘంలో సంస్కరణ ఏర్పరచేదే చదువు. అటు నంటి...

బంగా :- అసలు సంఘం ఒకటుందా ? ఎవడికిదొరికిందివాడే మింగాలని చూస్తున్నారీ పెద్దలు. మీరందరూ. మా రైతుల్ని తిని, రైతులకేషంగ నామా లెడతాడుగాని మేం పండించకపోతే మీకు తిండేవుండదు. ఎండకు ఎండి, వానకుమండి అమట్టిలోపడి కొట్టుకుంటేఅదనీ యిదనీ గదమాయించి బతికే బడాకోరులేగా యీ ఉద్యోగాలు వెలిగించే ఎలుగుబంట్లు.

ప్రకా :- అలా అని అంతా వ్యవసాయమే చేస్తే సరిపడే భూమి మాత్రం ఎక్కడ వుంది.

నెంక :- మా పొలాన్నండి.

బంగా :- ఏమండోయ్ ! చదివి ఉద్యోగం సంపాదిస్తారయ్యా ఒకడికింద ఒదిగివంగి, నలుకుతూ, దణ్ణాలెడుతూ వాడు చెప్పినట్లుగా ఒక పాలేరులా ఉండాలా ? అలా వున్నా నచ్చేజీతం డబ్బులు సరిపోతాయా అదీగాక ఆదినుంచీ మనది వ్యవసాయపుదేశం. అదే మనకు మూలాధారం. ఒక కాడిగిత్తలను మేపుకుంటూ వళ్ళునంచి పనిచేస్తే ఇంకా నాలుగు జీవాలను పెంచ

వచ్చు. ఇది ఒకడు చెప్పని పని. మా పిల్లలే బళ్ళోకి రాకపోతే మీరూ మీ వుద్యోగాలూ ఖాళీ.

ప్రకా :- పాపం! మీరింకా జెనుకటి పంథాలోనే వున్నారు. మీ పిల్లల చదువు మా కోసంగాదు. మన మెలాగూ పోతాం. పది కాలాలపాటు వుండే ఆ పిల్లలు, రేపటి భారత భాగ్యవిధాతలు. వారై నా మీలాకాకుండా ఆ దరిద్రపు వ్రేలుముద్రమాని, కనీసం నోజూ వచ్చే పేపరయినాచదివి దేశంలోజరిగే విషయాలు తెలుసుకొని మంచిగా బ్రతకాలి. అలా మూఢంగా వుండి, పరాయివాళ్ళ పాలనలో మగ్గి బుగ్గయ్యాము. ఇన్ని విధాల చెబుతున్నా ఇప్పుడై నా తెలుసుకోండి. మనల్ని మనమే పరిపాలించు కుంటున్నాము. ఇది ప్రజా రాజ్యం. స్వాతంత్ర్యపుదేశాన్ని సోభాయమానంగా సాభాగ్యాలతో ముంచెత్తటానికై, ప్రణాళికా ప్రగతిని పురోగమింపజేసి విరివిగా ముందడుగు వేసే ఈ రోజుల్లో గూడ మీ వంటివాళ్ళున్నారన్నమాట. ఇవి ఒకడిక్రిందజేసే వుద్యోగాలుగావు. చూడండి. మీ వూళ్ళో పంచాయితీవుందా?

బంగా :- తగలెట్టారీమధ్య. దానికోసం వూళ్ళో లేనిపోని పార్టీలు తెచ్చిపెట్టారు. నేను ప్రెసిడెంటుని ఒకడు. కాదునేనని మరొకడు. అక్కడనుంచి కక్షలు పెంచుకొని వూరిని దుమ్ము చేస్తున్నారుగా.

ప్రకా :- అంతేనండి. ఏపనైనా ఎప్పుడు, ఎందుకు, ఎలా చెయ్యాలో, అసలు ఆపని చేయడంలో ముఖ్యోద్దేశ్య మేమిటో వివరంగా ఆలోచించి, ఇదిమంచి, ఇదిచెడ్డ అన్న వివక్షతతో కార్యం కొనసాగించాలి. గాని అంతా అయోమయంగా మీలాగే పనిచేస్తే అంతే.

బంగా :- మేము అయోమయంగా వున్నామా? ఈ పంచాయితీలు లేనప్పుడు మేము బతకలేదా? వీటన్నిటి కన్నా ఆ దొరల పాలననయం. అప్పుడు మందులు మాకులు లేకుండా పండించాం. ఇప్పుడు గింజకన్నా ముందే మందెయ్యాలి.

ప్రకా :- అవి మీ కెలా వస్తున్నాయి.

బంగా :- వున్నారాగా వూరూర మందల్లాగ అఫీసర్లు. అప్పులు అడగటానికి.

ప్రకా :- వాళ్ళమూలంగానేగదా మీ వ్యవసాయాభివృద్ధి కనువుగ అన్నీ అందుతున్నాయి. ఇదివరకెకరానికి పదయ్యేవిప్పుడు ఇరవై అవుతున్నాయ్. తెల్లదొరలు ఎక్కడుంటారో తెలిసేదా మీకు చేయవలసిన పని చేసి రాజ్యమన్నా, రాజ్యాంగమన్నా ఏమిటో ధెలియనిచ్చేవారా? అందినంతవరకు పీల్చి పిప్పిని వదలి కదిలారన్న సంగతి తెలియదు మీకు ఏన్నాడైనా ఒకమారుమూల పల్లెటూరి ప్రజాసేకం పడేపాట్లు ఆలోచించిన వాడున్నాడా? ఈనాడు కుగ్రామపు

రైతుల నవగతం చేసికొని నవనాగరికతలందించా
లని బాధ్యతలు నిర్వహిస్తుందీ ప్రజా ప్రభుత్వం...

బంగా :- అంతేగా. మీటింగులు పెట్టి, పన్నులు కట్టాలం
టారు. చేసేకార్యం సూన్యం. రైతు రాజ్యమంటూ
రైతుల మంచినిఎంచే ముత్రి ఒక్కడున్నాడా అంట.

ప్రకా :- మరికొట్టొద్దటండీ, జీతం పెరిగేకొద్దీ పన్ను పెరగ
టంలేదా? పిల్లలు పుట్టేకొద్దీ ఖర్చు ఎక్కువ కావటం
లేదా? అలాగే మీకూను.

బంగా :- అవును. అలాకట్టకపోతే ఈజీపులన్నీ ఎక్కడకొని
స్తుంది గవర్నమెంటు. వీళ్ళ పెళ్ళాలతో సినిమాల
కెళ్ళడానికి. అందులో అన్నీ తెచ్చుకొని తోటలో
యేదో విందట. అలా తిరగటానికి అంతాచేసి ప్రెసి
డెంటుగారుగదా అస. యెవరైనా మాటమాటా
వచ్చి వెడితే కోర్టుకు దారిచూపెడతారు.

ప్రకా :- కాదండీ. సాధ్యమైనంతవరకు మీపనులు మీరే
అంటే మీ ఊళ్లోనే నెరవేర్చుకొందుకు ప్రయత్నం
చేస్తారు.

రాఘు :- అదేనండి ఉద్యోగాలు యెవడిక్రిందో చేస్తున్నా
రని అనుకొంటున్నారు. (బంగారయ్య నుద్దేశించి)
ఏమండోయ్! అన్నిదేశాలు ఆర్థికంగా ముందజ
వేస్తున్నాయ్, మనకూడ అలాగే అన్నిరంగాల
లోను అభివృద్ధికోసం పాటుపడాలి. అందుకు...

ప్రకా :- ముఖ్యంగా అందరితో సఖ్యంకోసం చదవాలి. చదివినవాడు వుద్యోగంచేస్తే మిగిలినవాడు వ్యవసాయం చేస్తాడు. మన చేలగట్లలాగే దేశాలకే హద్దులున్నాయ్. ఏమో యెప్పుడు ఏమివస్తుందో. అందుకు దేశరక్షణకావాలి. మీ వ్యవసాయానికి కొత్త గిత్తలను తయారుచేసి సూటిగా కొండ్రపోసినట్లే వేడిరక్తం పరుగెత్తే ఈ నవయువకులను తయారు చేస్తే యేపనికై నా సిద్ధంగా ఉంటారు. యేనాడు యువకులు అన్నిరంగాలతోను గిత్తలవలె ముందంజ వేస్తారో ఆనాడే దేశంబడుగుతనాన్ని గోల్పోయి బయటి దేశాలతో సమానమౌతుంది.

బంగా :- అప్పుడు మేము పండిస్తే మీరు పాలిస్తారా?

ప్రకా :- పాలించడంగాదు. యెవరి పనులు వారు నెరవేర్చుకుంటారు. అప్పుడే దేశం ఆర్థిక పారిశ్రామికవాణిజ్య రంగాలలో ముందుకుసాగి స్థావరగల దేశాలలో ఒకటిగా పరిగణింపబడుతుంది. అందుకు అందరూ న్యత్యాసాలను విడిచి కలసికట్టుగ కృషిచేయాలి. అప్పుడే ఆనందం పొందే అవకాశం లభిస్తుంది. బీదల బాధలు మాయమైపోతాయి. సుఖసంతోషాలతో శాంతికాంతులు పెల్లుబుకుతాయి. ఆరోజున చైనా వంటి దేశాలు అన్నీ ఏకమైనా భారతదేశాన్నిబందీ చేయాలన్న ఆశోపేతానికిఆమడదూరాన్నుంటాయి.

మనలను మార్గదర్శకులుగ తీసుకుంటాయ్. నిస్సందేహంగా ప్రపంచశాంతికి ప్రాతిపదికగా ఈ భారతావనిలోకంలో గగుర్పాటు కలిగిస్తూ గగనయానం చేస్తుంది.

రైతు :- ప్రకాశం పార్వతి పెళ్ళివిషయం విడిచిపెట్టి ఎందుకయ్యా అనవసరపు గొడవ.

వెంక :- (ప్రవేశించి) అయ్యగారూ లోపల అమ్మగారు కంగారుపడతన్నారండి. (రైతులోనికి) పంతులుగారూ పార్వతమ్మగారు పిలుస్తున్నారండి (ప్రకాశం లోనికి, రైతుబయటికి).

రాఘు :- పెళ్ళివిషయానికేముందండి మీకునచ్చిన సబంధం మరొకటి చూసుకోండి, (ప్రకాశం బయటికి).

రైతు :- (తొందరతో) అదేమిటండీ బావగారు ఎంతమాట ఏమోయ్ ప్రకాశం ఏమిటిది :

ప్రకా :- ఏముంది అసలు మీ అమ్మాయిని ఆనంద్ కివ్వడం నీకిష్టమేనా ?

వెంక :- అమ్మాయిని అసలు ఆయన చూడలేదుగదాండీ.

రైతు :- వెళ్ళు అమ్మాయిని యిలారమ్మను.

ప్రకా :- వస్తుందిలే.

రైతు :- ఏమిటిచేయటం ప్రకాశం ?

ప్రకా :- ఏమిచేస్తాం (తనలో) ఇంతాచేసి నవ్వులపాలా ? (ఆలోచించి) సరే ! ఇలాచేస్తే యెలావుంటుంది.

రైతు :- ఎలా ?

ప్రకా :- బంగారయ్యగారూ! యిలాగైతే మీ పట్టుదలా నెగ్గుతుంది నామాటాదక్కుతుందేమో?

బంగా :- ఎలాగా?

ప్రకా :- మా అమ్మాయి కాంతను మీ సూర్యానికిచ్చి, పార్వతిని అనందుకుచ్చేస్తే...

రైతు :- ఓ ! అలాగైతే అందరమూ వొకటాతాం. ఏమండి బావగారూ ?

రాఘు :- అంతకన్నా కావలసిందేముందండి.

బంగా :- ఐతే అబ్బాయిక్కాస్తే అమ్మాయిల్ని చూపించి ముహూర్తాలెట్టిదాంపద.

—(తెర)—

BCI.

మా స్వంత ప్రచురణలు

పరమానందయ్య శిష్యుల కథలు	0-75
పిట్ట కథలు	0-75
భీతాళ కథలు	0-75
రేచుక్క పగటిచుక్క కథలు	0-75
తెనాలి రామకృష్ణ కథలు	0-75
అక్కర్ బీర్ బర్ కథలు	0-75
మీదనకామరాజు కథలు	0-75
ఇంద్ర జాలము కథలు	0-75
శుకనప్తతి కథలు	1-25
పంచ బాషల ఒకబ్బరీ	0-75
ఇంగ్లీషు-తెలుగు స్వదోదిని	0-62
హిందూస్తానీ-తెలుగు స్వదోదిని	0-62
భట్టివిక్రమాచ్యుని కథలు	0-75
స్త్రీల వ్రత కథలు	1-25
నోవిందనామాల భగవద్గీత	1-00
సమర్పణ [నాటకం]	2-00
కులగోత్రాలు[నాటకం]	2-00

శ్రీ వేంకటేశ్వర బుక్ డిపో,
విజయవాడ-1

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్తిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA124B112
పుస్తకం పేరు	గీతలు
తారీఖు	29/10/24
ముందు అర్థ	yes
వెనుక అర్థ	yes
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	no
ఖాళీ పేజీలు	CL, BCL
లేని పేజీలు	1, 2
తయారు చేసినవది	Always
పేజీలు విడదీసినవది	Thasir
స్కాన్ చేసినవది	Dr. Ramya
పరీక్ష చేసినవది	daveed
పేజీలు పరిశీలించినవది	
లైబ్రరీకి చేసినవది	
ప్యాకింగు చేసినవది	
పరిస్థితి	good